

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

IV. De Iudice, à quo Appelatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

§1. ri censetur omni casu, quod appellari posse, etiam simpliciter & nullâ prædictæ clausulæ factâ mentione, in Jure asseritur, ut etiam docent, *cit. Pirrhing n. 70. & Hunnius q. 3. §. Illud equidem, rectè notans, clausulam illam non obitare, quod minus interveniens aliquis tertius pro suo interesse valeat appellare; id enim c. Super eo 15. de Offic. deleg. expressè & meritò permittitur; quia commissiones seu delegationes, præsertim ad lites strictam exigunt interpretationem: & propterea ultra suos terminos, ad casus & personas non expressas, non sunt extendendæ, c. Cum olim 32. c. P. & G. 40. de Offic. delegati & S. I. qui 8. Instit. de Mandato. Imò, si ex causâ pluribus articulis unus, Appellatione remota, committatur, clausula ista appellare volenti in cæteris, cum illo non connexis, non obstabit, per expressum textum c. Inquisitioni 71. & rationem jam adductâ, Glossa in c. cit. V. Præmissa, ubi Vivianus in fine, & Laiman. n. 1.*

ARTICULUS IV.

De Judice, à quo Appellatur.

SUMMARIUM.

- §2. Appellatur à judice sententiam ferente.
 §3. Non ab arbitro compromissario,
 §4. Etiam de Jure Canonico:
 §5. Neque à judice Reductionis, ejus sententiam confirmante:
 §6. Neque à Principe supremo,
 §7. Et à Papa ad Concilium generale:
 §8. Neque ab istius aut Collegii Cardinalium,
 §9. A Curiarum supremarum,
 §10. Et S. R. J. Electorum & c. sententiâ.

§1. Neque etiam ab Episcopo, cujus jurisdictionis est prorogata.

Appellatur ferè ab omni judice, qui sententiam tulit: nec solum Delegato, sed & Ordinario, *can. Omnis Sc. 2. q. 6. c. Quoniã*
 21. *Et. Præcipimus 32. §. 3. C. hic*, etiam à Judice partium consensu impetratò, *c. Causam 14. de Sent. & re judic. & l. Ex consensu 23. pr. ff. hic*, & ab arbitro Juris, sive ex istius præscripto ab ipsis partibus litigantibus electo, *c. Ab arbitria 11. de Offic. deleg. in 6.*

Non etiam à Compromissario, sive electo communi & mutuo partium consensu, *can. A judicibus cit. q. 6.* Ratio differentiæ reddi ea solet; quòd iste, sive Compromissarius liberè ac sponte: ille verò, sive arbitri Juris ex istius præscripto vel præcepto judicis eligatur: æquum autem sit; ut appellationis remediò potius succurratur iis, qui ad arbitri electionem sunt compulsi, quàm aliis, qui eos omnino liberè ac sponte elegerunt; cum isti sibi imputare debeant, quòd in ipsos ultro consenserint, Glossa *fin. in c. Ab arbitris cit.* ubi Anchoranus *in fine*, & alii relatis, Barboza *in c. cit. n. 5.* Cui rationi, ne à judice partium consensu impetratò provocanti obset, aliæ adjungendæ sunt partim; quòd per appellationem suspendatur jurisdictio ejus, à quo ad superiorem provocatur: jurisdictionem autem habeat solus Juris, non etiam Compromissarius arbitri; cum ea dari privatorum consensu non possit, *l. Privatorum 3. C. de Jurisdic. omn. jud.* partim verò; quòd appellatio introducta sit; ut ejus remediò infringatur Actio Judicati: ex compromisso autem & arbitrorum pronuntiatione Judicati Actio & Exceptio non detur, *l. 1. C. Et. Ex consensu 2. ff. de Recept. arbitr. ubi Baldus,*
 C c c 2 Maranta

Maranta de Ord. Judic. p. 6. de Appellat. n. 262. Pirthing ad Rubric. de Arbitr. n. 5. & Gonzalez in c. Non sine 2. ejusdem Rubrica n. 11.

54. Neque, appellationem à Compromissariis Jure saltem Canonico permissam, cum Gratiano §. Quod de Arbitris, post can. Ajudicibus, 30. cit. q. 6. nonnulli rectè defumunt ex verbis, Si ex consensu partium iudices electi fuerint, liceat provocare, quæ sunt can. Sanè 31. cit. q. 6. quia, eam Gratiani observationem falsam, disertè pronuntiat, & à Compromissario hoc etià Jure non appellari, notat Glossa, in §. Quod de cit. V. Valebit. Ne autem huic Glossæ adnotationi can. Sanè cit. verba adversentur, postremis hujus verbis, liceat provocare, præponenda est particula Non; quia, verba illa negativè legenda & exaudienda, omnino exploratum est ex Concilii Carthaginensis III. can. 9. ex quo verba illa in Decretum sunt translata; ita enim can. Sanè cit. subjectò Versu Liceat, disertè adnotatur, & docent Tholosanus Lib. 5. Partit. Jur. Canon. Tit. 3. cap. 1. n. 2. Anton. August. Lib. 2. de Emendat. Gratiani cap. 3. Gonzalez in c. Non sine cit. num. 15. & Haunold. Tom. 5. de J. & J. Tract. 5. n. 344.

55. Dubium est, an appellari valeat à iudice, ad quem pro laudi sive sententiæ Compromissarii Reductione ad arbitrium boni viri est itum. Variant DD. aliis cum Bartolo in l. 1. ff. de Legat. 2. n. 17. id negantibus, quòd Reductionis iudex succedat in locum arbitri; ac proinde ipsius naturam & conditionem fortiatur, & obnoxius non sit provocationi, arg. l. Si cum 10. §. 2. ff. de Injuriis; aliis affirmantibus cum Baldo in l. Unic. C. Ne liceat in una ter Ec. n. 7. quòd pro Reductione adeundus sit iudex Ordinarius, scilicet is, quem adire oportuisset, si a quo, vià compromissi relicta, in iudicio

litigare voluisset, ut arg. l. Quoniam 2. C. ubi & apud quem ressit. docent Panormit. in c. Cum dilectus 6. de Arbitr. n. 10. Covarruvias Lib. 2. Var. cap. 12. n. 10. & Maranta de Ord. Judic. p. 6. de Appellat. n. 114. à iudice autem Ordinario rectè appelletur, nisi expressè veritù sit, l. Et in majoribus 20. C. hic; ex qua ratione licet horù Opinionem Juri magis consentaneà existimem cum Covarruv. cap. 12. cit. n. 5. non displicet tamen, quam hic Doctor insinuat, distinctio: quà à Reductionis iudice appellatio cum priori negatur, si arbitri iudicium confirmet; & si hoc reformet, cum posteriori concedatur, favore compromissi & iudicii compromissariorum, quòd correctioni obnoxium non esse, Jura volunt, c. Per tuas 9. c. Exposita 11. §. 1. Dein 27. §. 2. ff. de Arbitr. ut Lib. 1. Tit. 43. n. 44. est dictum.

Excipiuntur, & provocationi à sua pronuntiatione obnoxii non sunt Impriis iudices non recognoscentes superiorem, ut in spiritualibus & Ecclesiasticis est summus Pontifex: in temporalibus etiam Imperator & Principes ac Magistratus supremi: à quorum sententiis eò ipsò, quòd appellatio ab inferiore ad superiorem faciendà sit, provocari non posse, extra dubium est, can. Ipsi 16. can. Cuncta 17. Ec. 9. q. 3. l. 1. §. 1. ff. A quibus appell. non licet. Nisi aliquando ab ipsis contra sententiam à se latam melior informatio admittatur, vel còtra eam supplicetur, aut restitutio petatur, Gonzalez in c. Si duobus 7. n. 1. cit. Maranta n. 248.

Quin ab Ordinationibus ac Mandatis Papæ, hoc est, ab ejus sententiis, præceptis, legibusque, censuris ac pœnis, specialiter vel generaliter latis, ad futurum generale Concilium, in causis saltem spiritualibus hisque annexis appellantes, & qui his auxilium ac favorem præstiterint, ipsò factò incurruunt excommunicationem, latam à

latam à Pio II. *Constitut.* quæ incipit *Execrabilis*, editâ Calend. Februarii 1459. à Julio II. confirmatam *Constit.* quæ incipit *Suscepti*, editâ Calend. Jul. 1509. & sedis Apostolicæ abolutioni reservatam Bullæ Coenæ *Can. 2.* Suarez *de Censur. disp. 21. f. 2. à n. 15.* & Palao *Tract. 29. disp. 3. p. 3. à n. 1.*

Neque in contrarium facit; quòd *can. Nos, si incompetenter 2. q. 7.* Leo Papa Imperatoris Ludovici & legatorum eius iudicio, super excessibus per calumniam sibi imputatis, se submiserit; quia submissio hæc ex propria demissione potius, quàm Juris necessitate facta est: neque eâ Imperatori ulla in Papam iurisdictionis data, sed potius ab isto ad tollendum diffamationis scandalum innocentia ultro fuit demonstrata, Engel *ad Rubr. de Majorit. & Obed. n. 6.*

58. Dein ferè, sicut à Principibus & aliis Magistratibus supremis, ita etiam appellari in Republica Ecclesiastica nequit à sententia Concilii Generalis legitime congregati & Capiti suo uniti: à sententia sacri Collegii Cardinalium, & ab ultima sententia Rotæ Romanæ: & in Statu Politico à supremis Conciliis Imperatoris, ut in Imperio est Camera Spirensis, hodie Wezlarientis, Regum Parliamenta; quòd in his eminere censeatur Authoritas ipsorum Principum supremorum, quorum nomine instituuntur & Authoritate sententiæ proferuntur, *citt. Tholosan. p. 5. Tit. 15. cap. 73. Maranta p. 6. Tit. de Appellat. n. 251. & Haunold. Tom. & Tract. 5. de J. & J. n. 338.*

60. Ex privilegio etiam in Imperio Romano à quatuor Electorum Secularium: ab Archiducum Austriae, Burgundiae, Saxoniae & Wirtenbergiae Ductum sententiis appellatio non admittitur, teste Lud. Lindenpir *Monit. Polit. ad Auream Bull. tit. 11. & Berlich. apud cit. Haunold. à n. 339.*

Demum appellationi à sua pronuntiatione propter reverentiam obnoxius non est Episcopus, cuius iurisdictionis est prorogata, *l. Episcopale §. C. de Episc. aud.* Imò etiam, si hæc prorogata non sit, ut ex *Aurb. Si quis, l. cit.* immediatè subiecta, & ut ab Episcopi sententia veris subditis, & multò magis extraneis eius iurisdictionem prorogantibus, provocare liceat, noviter inducente, colligit Petr. Barbosa *in l. 1. ff. de Judiciis, Art. ult. n. 21.* eumque secuti August. Barbosa *in l. Episcopale cit. n. 3.* & Bruneman. *n. 2.* De quo quidquid sit, meritò quis ambigat, *am l. cit.* indultum privilegium aliquando fuerit canonizatum, etsi hoc DD. non obscurè supponant.

ARTICULUS V.

De Iudice, ad quem Appellatur.

SUMMARIUM.

62. Appellatio facienda est gradatim.
 63. Neque regulariter valet, quàm immediatus superior prateritur:
 64. Nisi ad hunc actum provocationi adversa pars acquiescat.
 65. Ab Archidiacono Sec. ad Episcopum, aut ejus Vicarium,
 66. Non immediatè ad Archiepiscopum:
 67. Etiam ab Episcopi delegato ad Vicarium:
 68. Ab isto, perinde ut ab Episcopo, ad Metropolitanum:
 69. Ab hoc ad Primatem:
 70. Et ab omnibus ad Papam appellandò provocatur:
 71. Praterquam à subdelegato Papalis delegati,
 72. Non totam causam & iurisdictionem suam

C c c c 3

73. Sed